

Nieuws van het beschermingsfront

Piet Spoorenberg

We moeten af van het gebruik van fossiele brandstoffen. Dat vraagt naast o.a. het zuiniger omgaan met energie ook dat we overschakelen naar andere duurzame energiebronnen. Uit wind en zon kunnen we elektrische energie opwekken. Dat is geweldig en moeten we meer doen. Maar hoe kunnen we dit realiseren met zo min mogelijk negatieve effecten op onze leefomgeving. Of meer specifiek: Hoe kunnen we deze omschakeling realiseren zonder schade aan natuur en vogels?

In ons eigen werkgebied worden we hier ook mee geconfronteerd, of we dit nu willen of niet. Onze insteek is hierbij dat we de omschakeling toejuichen, maar niet als dit ten koste gaat van onze natuur en vogels. De aanpak van de klimaatcrisis mag de biodiversiteitscrisis niet vergroten. Evenals Vogelbescherming Nederland steunen wij als Vogelwerkgroep de energietransitie, maar met strikte voorwaarden: natuur en belangrijke vogelgebieden moeten worden ontzien. Al met al reden genoeg voor onze Vogelwerkgroep om (tijdig) betrokken te raken bij de plannen, bij de planvorming de belangen van de vogels in te brengen en bij een realisatie in te zetten op een natuur-inclusieve inpassing.

Zonne-energie

Bij zonnepanelen pleiten wij voor een 'zonneladder' waarbij daken, gevels en onbenutte terreinen eerst komen. Dus zonnepanelen in eerste instantie op daken, gevels en onbenutte terreinen in bebouwd gebied en geen zonneparken in of nabij belangrijke vogelgebieden, weidevogel terreinen of open water. Als er dan toch in het landelijk gebied wordt gebouwd, moeten negatieve effecten op vogels en hun leefgebied worden vermeden of gemitigeerd.

Windenergie

De locatiekeuze voor een windpark wordt sterk bepaald door de effecten die de windturbines kunnen hebben op vogels. Deze locatiekeuze, het ontwerp en het beheer dienen zo te worden vormgegeven dat er geen significant negatieve gevolgen voor vogels optreden. Evenals Vogelbescherming hanteren we als Vogelwerkgroep het uitgangspunt dat windmolens uit voorzorg niet mogen worden geplaatst in belangrijke vogelgebieden en hun directe omgeving. Het gaat daarbij onder andere om locaties op belangrijke migratieroutes, Natura 2000-gebieden en weidevogelgebieden. In de overgebleven gebieden zouden windmolens kunnen worden geplaatst, mits er geen belangrijke negatieve effecten op vogelpopulaties zijn te verwachten. Actueel in ons werkgebied is het Windproject in Stichtse Vecht in de Hoeker- en Garstenveld tussen de Vecht en het Amsterdam-Rijnkanaal (zie kaartje). Hier is in januari 2026 de raadpleging gestart. In deze fase kunnen we input geven voor de onderzoeken die moeten worden uitgevoerd voor het windmolenproject. Vanuit onze Vogelwerkgroep heb ik alvast aangegeven dat wij de onderzoeken naar potentiële effecten op vogels kritisch willen volgen. In een later stadium hoop ik dat ook andere leden van de Vogelwerkgroep hun kennis en kunde in dit traject willen inzetten.

Hoogspanningsleidingen

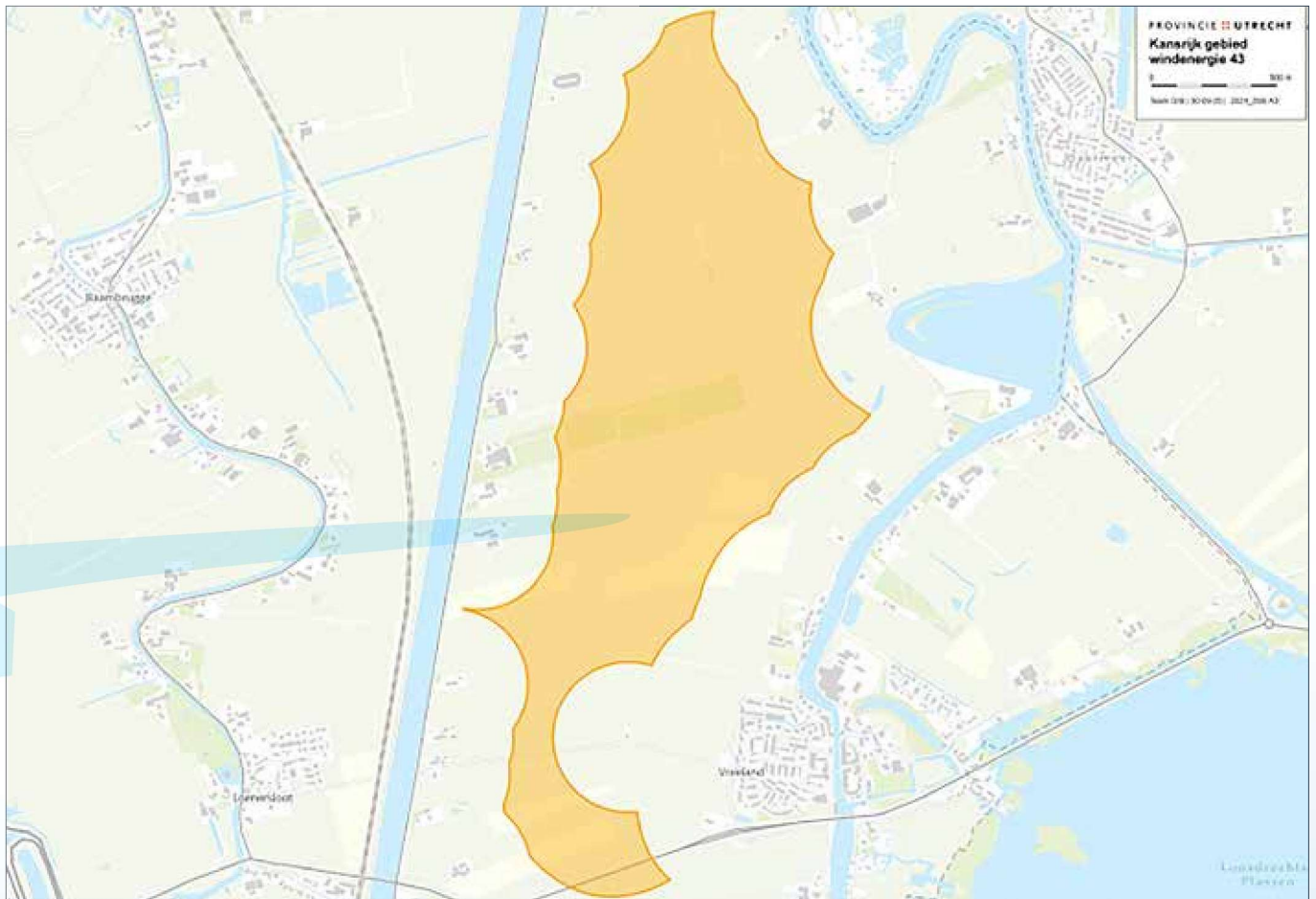
De energietransitie vraagt ook meer transportcapaciteit voor elektriciteit. Hoogspanningsleidingen kunnen ook schadelijk zijn voor vogels. Op dit moment zijn er concrete ideeën voor het bouwen van een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Diemen, Lelystad en Ens. Dit proces krijgt veel aandacht van een groot aantal (lokale) belangengroepen. Als

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken zijn we hier ook bij betrokken, omdat er varianten zijn die door het noordelijk deel van ons werkgebied lopen (zie afbeelding). In een vroeg stadium hebben wij ook een (beknopte) zienswijze ingediend. Momenteel lopen er veel onderzoeken. Een paar van onze leden zijn zelfs betrokken bij het in kaart brengen van de migratieroutes van de vogels van en naar het Naardermeer. De planning is dat rond de zomer van 2026 de betrokken ministers de ontwerp-voorkeursbeslissing nemen. Daarin geven ze aan wat de voorkeursroute en voorkeurslocaties zijn voor de nieuwe verbinding en de nieuwe hoogspanningsstations (het 'voorkeursalternatief'). Deze ontwerp-voorkeursbeslissing wordt vervolgens ter inzage gelegd en dan volgen er informatiebijeenkomsten. In het belang van de vogels in ons werkgebied zullen wij hier zeker ook op inhaken. Hopelijk kunnen we als Vogelwerkgroep in dit traject gebruikmaken van de kennis en kunde van onze leden. En uiteraard zullen we hierbij ook samenwerken met andere belanghebbenden, voor zover de belangen overeenstemmen.

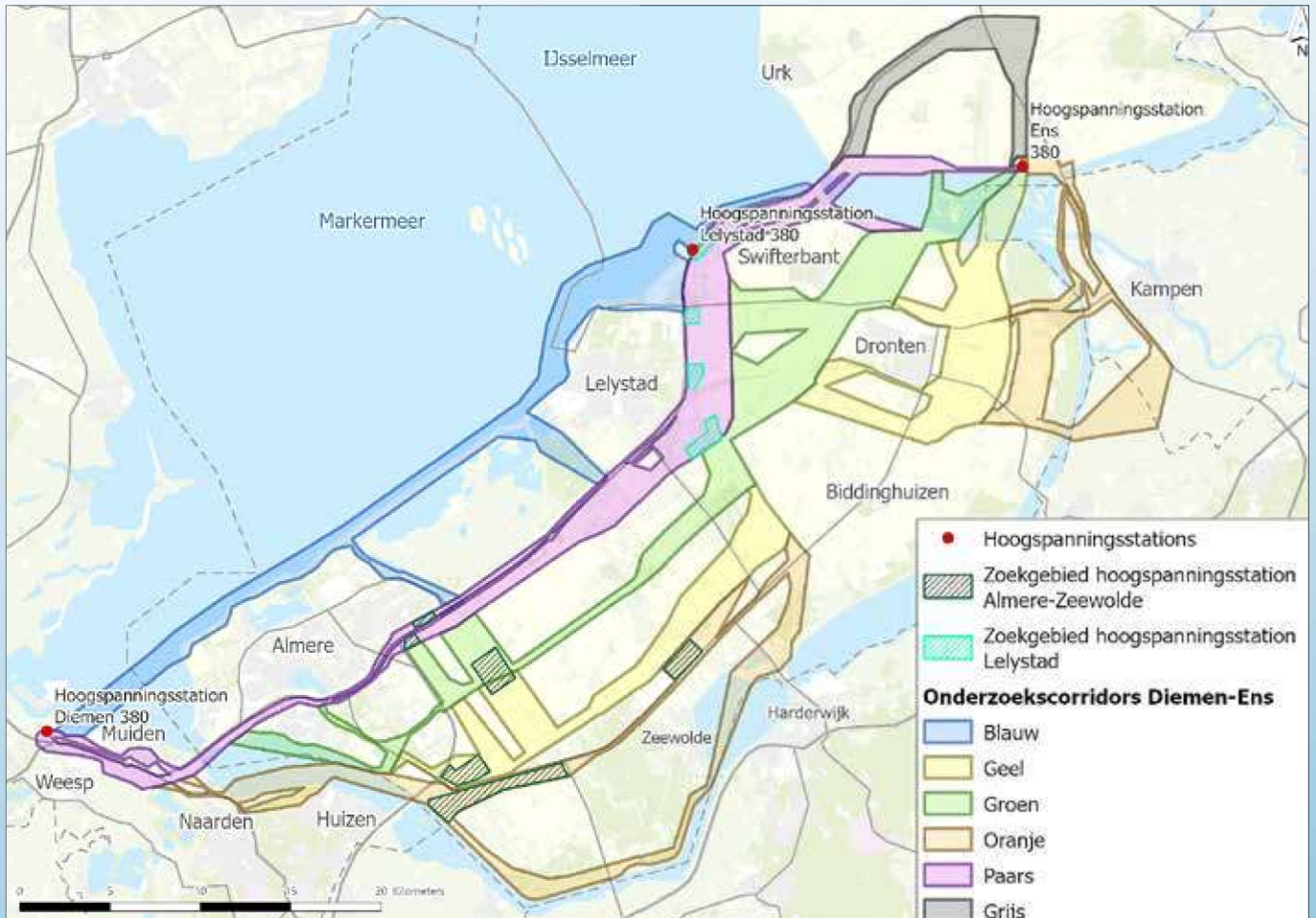
Bronnen:

Windproject in Stichtse Vecht, zie <https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/energie-en-klimaat/windenergie/windproject-stichtse-vecht>

Onderzoek naar beste traject voor de hoogspanningsverbinding Diemen-Ens: <https://www.tennet.eu/nl/projecten/provincies/flevoland/diemen-ens#9648>

De provincie Utrecht beschouwt dit gebied in Stichtse Vecht als een kansrijk gebied voor windenergie.

Overzicht onderzoeksalternatieven voor een 380 kV-verbindingen Diemen - Ens